

Viering 'De kracht van het geloof'

Evelyne Pannier

27 april 2008

Dag op dag 28 jaar geleden, op 27 april 1980, deed ik mijn plechtige communie.

Ik ben opgegroeid in een gezin waar geloof eigenlijk nooit besproken werd; wij zijn er niet in

'gepusht', noch voor noch tegen. Wij zijn gedoopt, hebben onze communies gedaan en gingen naar de kerk op kerstavond samen met de hele familie, inclusief grootouders, ooms, tantes, ...

Rond mijn zeventiende vond ik dit plots niet meer kunnen. Ik wou er niet meer aan meedoen. Ik maakte voor mezelf uit dat ik ófwel naar de kerk zou gaan, maar dan regelmatig, en dus ook op kerstavond, ófwel niet, maar dan ook niet meer op kerstavond. Om mijn keuze te kunnen maken ben ik dan een tijdje spontaan naar de kerk gegaan. Ik heb missen bijgewoond en ik ben af en toe ook in een lege kerk gaan zitten. Dat deed me deugd; ik voelde me er goed; ik was er graag. Het indrukwekkende gebouw, de kaarsen, de stilte, de kunstwerken gemaakt ter ere van God, de zon die zo mooi en hartverwarmend door de glasramen kon schijnen, de duidingen van sommige priesters, de wijsheid van hun woorden, de tijd die ze erin investeerden en de toewijding waarmee ze zich wijdden aan het voorleven van hun ideaal, ... het raakte mij.

Toen we in september vorig jaar de thema's vastlegden voor de vieringen van La Verna, vroeg Kristin: "Evelyne, die dag in april kan ik er niet zijn, zou jij in die viering willen voorgaan?"

Het thema sprak mij meteen enorm aan. Ook vond ik dat ik hier mijn steentje kon bijdragen door in te gaan op de vraag. Ik voelde angst, aarzeling, onzekerheid, maar tegelijk was het alsof 'iets aan mij trok'. Alsof iets mij zei: "Zeg maar 'ja' in vertrouwen, het komt wel goed."

Ik heb 'ja' gezegd. Met veel schroom, maar in vertrouwen.

Dat is ondertussen maanden geleden. Er is veel gebeurd. Héél veel! Gebeurtenissen die mij in mijn diepste zijn hebben geraakt, overhoop hebben gehaald...

In januari dit jaar ben ik bij de aanslag in Jemen twee tantes verloren: de zus en de nicht van mijn mama. Mijn ouders waren erbij: zij hebben alles zien gebeuren en zijn zelf ook onder vuur genomen. Mijn ouders zijn fysiek ongedeerd. Hun chauffeur daarentegen is later overleden aan zijn verwondingen. Bij de aanslag zijn uiteindelijk twee Jemenieten en twee Belgen omgekomen. Dit gebeuren heeft me zwaar aangegrepen. Het grijpt me nog steeds zwaar aan. Ik heb ondervonden dat het moeilijk begrijpbaar is voor een buitenstaander dat de dood van mijn tantes mij zo diep treft. Velen zeggen me: "Je ouders leven gelukkig nog! Daar moet je toch blij om zijn?! Je mag toch gelukkig zijn?!"

En toch...

De eerste vijf weken was het alsof mijn hele lichaam één groot bloederig slagveld was. Alsof ik zelf opengereten was, aan flarden gescheurd. We zijn nu een paar maanden verder en dat gevoel in mijn lichaam is verdwenen, maar nog steeds voelt het aan alsof ik wankel, snel uit evenwicht ben, heen en weer geslingerd word. Mijn hoofd zit vol vragen: had dit vermeden kunnen worden? De meesten van de groep waren reeds verschillende keren samen op reis gegaan. Ze vertrouwden op het inschattingsvermogen van hun ervaren reisleader en op de reisorganisatie met wie ze reeds verschillende reizen hadden gemaakt. Was dat naïef? Of is het juist geen mooie eigenschap om mensen die je kent, die je apprecieert om wat ze doen, honderd procent te vertrouwen? Vertrouwen, fundamenteel vertrouwen in anderen... Wat nu met dat vertrouwen? Of gaat het daar niet om? Is het een afschuwelijk toeval, een vreselijke samenloop van omstandigheden?

Twee Jemenieten zijn gedood. Hun gezinnen hebben naast het immense verlies van hun vader, man, zoon, ook een financiële ramp te verwerken. De twee neergeschoten mannen onderhielden in dat arme land, dankzij hun ondernemingszin en durf, hun vrouw, kinderen en ook hun ouders, tantes en nonkels. En het gaat nog veel verder: wie van hun zonen zal nog iets durven wagen om uit de

armoede te geraken? Welke zonen uit het dorp zullen nog durven werken als chauffeur of gids? Ook de volgende generatie zal getekend blijven door onderdrukking en armoede.

Dan zijn er mijn ouders die nooit meer dezelfde zullen zijn. Voor wie er een 'voor' en een 'na' is. Die elk op hun manier getekend zijn, die een manier zoeken om om te gaan met deze pijn.

Ten slotte is er de dood van mijn tantes die immens veel vragen oproept. Twee mama's die nog zo broodnodig waren in hun gezin. Kinderen die aan het begin staan van hun volwassen leven blijven plots verweesd achter. Een gezin dat in het verleden al herhaaldelijk hard is getroffen, moet ook dit nog dragen. Het lijden is zo fundamenteel oneerlijk verdeeld. Dit gezin moet dit nieuwe lijden dragen, alsof de rest nog niet genoeg was.

En ik, waar sta ik hierin? Ik ben opgegroeid in een harmonieus gezin; iedereen is gezond; ik ben vijftien jaar getrouwd met een man die ik heel graag zie; we hebben drie gezonde kinderen. Het leven van sommigen is een lijdensweg, aan anderen blijft veel ellende bespaard. Het valt niet te verklaren. Het roept zoveel frustratie en zoveel vragen op.

Ik word binnenkort veertig jaar. Welke ellende heb ik al moeten dragen in mijn leven? Niets, slechts futiliteiten. Ik voel een diepe, fundamentele gêne. Waarom krijg ook ik niet mijn deel te verwerken van het lijden in de wereld? Waarom blijven sommigen gespaard en worden anderen zo onmenselijk zwaar getroffen?

In de voorbije maanden heb ik vaak geluisterd naar de 'Stabat Mater' van Pergolesi. Het is muziek gecomponeerd op het lijden van Maria die haar zoon Jezus verliest en die scherpe pijn verwoordt. Dat doet mij iets. Ik heb in de voorbije periode ook veel nagedacht en gelezen. Ook dat maakt me stil. Vandaag ben ik hier om te getuigen over de kracht van het geloof. Ik heb me afgevraagd of mijn boodschap anders zou zijn geweest voor januari of na januari. Ik heb me afgevraagd of mijn boodschap verschillend zou zijn geweest met of zonder die persoonlijke confrontatie met het onrecht in de wereld. Ik denk van niet...

Ik sta hier anders, dat wel, maar wat ik geloof, is eigenlijk hetzelfde als voordien.

In mijn zesde jaar humaniora heb ik een zware hersenschudding opgelopen. De behandeling toen was: rusten in een donkere kamer. Ik heb toen, van begin maart tot begin juli, dus vier maanden lang in bed gelegen in een donkere kamer. Ik mocht niets: enkel opstaan om naar het toilet te gaan. Verder niets dan liggen in het donker, in de stilte, vier maanden lang...

Toen, in die lange maanden, is in mij het fundament gegroeid van een onwrikbaar geloof. In onze westerse traditie staat 'geloven' voor 'geloven in God'. Toch merk je dat die woorden 'geloven in God' soms heel verschillende ladingen dekken. Dat de interpretatie ervan heel verschillend kan zijn. Dat 'geloven in God' voor sommigen iets universeels dekt en voor anderen iets heel specifiek. Ik wil me niet vastpinnen op woorden die bij ieder van ons iets anders oproepen, elk vanuit onze eigen geschiedenis en persoonlijke ervaringen. Ik kan alleen getuigen dat wat ik toen, in die vier lange maanden, heb ervaren een onuitwisbare indruk heeft achtergelaten. Dat die ervaring mij voor de rest van mijn leven anders heeft gemaakt. Dat ik sindsdien geloof.

Ik heb toen een kracht ervaren die sterker was dan mezelf, een kracht buiten mij om, een kracht die mij als het ware opende naar al het goede rondom mij. Het was alsof ik al het goede extra uitvergroot zag en aanvoelde. Het was alsof ik voortdurend geleid werd naar het positieve: de liefde die me gegeven werd door anderen. De continue aandacht en zorg van mijn mama, de professionele zorg en bekommernis van mijn vader, ook de houding van mijn zus en mijn broer raakten me diep. Mijn zus met wie ik tot dan voortdurend ruziemaakte, ze kwam thuis van school, ging op mijn bed zitten en maakte me groeten over van die en die vriendin of leerkracht. Ze las me ook brieven en kaarten voor. Mijn broer, op dat moment een jongen van twaalf, kwam al die maanden rustig de trap op, deed zachtjes de deuren dicht, terwijl dat heel bijzonder was voor iemand van zijn leeftijd. Al die liefdevolle aandacht en zorg ontroerden mij heel, heel diep. Ik voelde me intens gelukkig, ondanks de fysiek scherpe en af en toe nauwelijks te dragen pijn.

Op een dag kwam mijn moeder bij me zitten. Ze vroeg me op te houden te doen alsof alles goed ging, ik zou ineens stuiken volgens haar, ik hoefde me niet sterker voor te doen dan ik was. Niemand vroeg

dit van mij. Ik kon niets anders zeggen dan dat het echt ging, dat ik niet deed alsof. Dat ik het gevoel had een kracht te voelen die mij niet eigen was, die zoveel groter, zoveel sterker was dan mijn eigen innerlijke kracht.

Die vier maanden hadden een hel kunnen zijn. Ik had veel pijn. Ik miste allerlei dingen die op dat moment belangrijk voor me waren: de honderd dagen, het optreden met de klas, de retoricafuiven, het afstuderen aan de humaniora, de proclamatie met de ouders, ... En toch voelde ik me diep gelukkig en dankbaar. Het verdriet om alles wat ik miste was er. Zeker. De fysieke pijn was soms ondraaglijk. Absoluut. Maar dat alles kraakte me niet. Ik ging er niet aan ten onder. Het was alsof mijn hart, om het in een beeld te verwoorden, explosief uitvergroot werd. Alsof dit hart helemaal ontvankelijk werd voor alle kleine tekens van liefde naar mij toe.

Op zich kan je stellen: het is toch normaal dat je zorgt voor je zieke kind, je zieke zus, vriendin, leerling. Maar dat is het net! Het voelde absoluut niet als vanzelfsprekend! Ik werd vervuld van één groot gevoel van dankbaarheid: dankbaarheid voor al die inspanningen die anderen voor mij deden, voor de liefde van waaruit ze dat deden. Het was deze dankbaarheid, dit immense gevoel van graag gezien te zijn, gekoesterd en gedragen te worden dat mij vervulde.

Deze ervaring is de basis van mijn engagement binnen La Verna. Velen hebben in de loop van de jaren gezegd: "Op zo'n momenten komt je innerlijke kracht naar boven. Een mens is tot veel meer in staat dan hij kan vermoeden." Misschien. Ik wil niemand overtuigen. Ik kan alleen voor mezelf praten, vanuit wat ik beleefd heb en de manier waarop het mij aangegrepen heeft. Ik heb deze ervaring altijd als een begenadigd geschenk gezien.

Er kwamen fasen in mijn leven waarin ik geen enkele kracht voelde, noch in mij, noch buiten mij. Zoals in de voorbije maanden... Ik zat vol vragen, ik liep verloren in pijn, frustratie, boosheid en angst. Naast deze verwarrende, destabiliserende gevoelens was er leegte, een ijl gevoel van heen en weer geslingerd worden. Ik verlangde naar de kracht van het geloof, maar ik voelde geen enkele positieve kracht.

En toch... Toch bleef ik erop vertrouwen dat ik ooit die kracht opnieuw zou voelen. Ik heb veel gebeden. Ik heb veel gebeden zonder ook maar iets te voelen. Niet in staat mij te concentreren, niet in staat te voelen. Maar ik bleef bidden. Opnieuw en opnieuw en opnieuw...

Ik heb vele malen geprobeerd neer te schrijven wat ik geloof. Ik heb pagina's vol geschreven en geschrapt en herschreven.

Uiteindelijk denk ik dat dit gebed, dat ik kort geleden geschreven heb, weergeeft waar het voor mij om gaat.

Ik wil je aanspreken, maar ik kan het niet.
Ik kan niet spreken.
Ik heb geen woorden.
Ik wankel, ik verdrink, ik stik, ik zit vast, ik val.
Ik ben opstand.
Ik ben woede.
Ik ben machteloze frustratie.
Ik ben angst en wanhoop.
Ik ben duizend stemmen tegelijk.
Ik wil weg.
Ik wil niet voelen, ik wil niet denken.
Ik wil rust. Rust. Eindelijk rust.
Ik kan niet meer.
Ik weet dat je bestaat.
Ik heb je kracht ooit ervaren.
Ik wéét dat jij die altijd aanwezige kracht bent.
Ik wéét het; ik heb je al zo sterk ervaren.
Maar toch voel ik je nu niet.

Ik slaag er niet in om die bolster te doorprikken.
Dat harnas dat mij verstikt in bitterheid,
in verdriet, in pijn, in angst, in onzekerheid.

Alsjeblief, doorprik die bolster rondom mij.
Open mij. Open mijn gevoeligheid.
Opdat ik opnieuw geraakt zou worden
door het mooie en het goede rondom mij.
Opdat een zonnestraal mij deugd zou doen,
de schoonheid van een bloem mij weer opvalt.
Een telefoontje, een melodie, een gesprek,
een blik, mij opnieuw kunnen ontroeren.
Opdat ik vanuit die ontroering
opnieuw dankbaarheid zou kunnen ervaren.
Opdat ik opnieuw mild zou worden.
Opdat ik me opnieuw in vertrouwen
kan overgeven aan jouw kracht.

Omdat in jou vertrouwen me openstelt naar anderen.
Omdat in jou vertrouwen me sterk maakt,
me energie geeft, me moed geeft, me stappen doet zetten,
me mijn talenten doet gebruiken,
mijn verantwoordelijkheid doet opnemen.
Vertrouwend dat jij er bent.
Vertrouwend dat ik er niet alleen voor sta.
Vertrouwend in jouw liefdevolle kracht.

Omdat in jou vertrouwen
het beste in mij naar boven haalt
en ik op die manier zinvol in het leven kan staan.